

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO

dla klas IV-VIII

Przedmiotowy system oceniania z języka polskiego jest zgodny z:

- Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych
- Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej
- Statutem Szkoły, Szkoły Podstawowej nr 3w Pabianicach

Przedmiotowy system oceniania z języka polskiego określa:

- formy sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów,
- kryteria oceniania poszczególnych form,
- wymagania na ocenę dla poszczególnych klas,
- wymagania na ocenę celującą,
- warunki ubiegania się o ocenę wyższą niż proponowana przez nauczyciela.

Ocenianie osiągnięć uczniów z języka polskiego - postanowienia ogólne (dla wszystkich klas)

I. Uczeń będzie oceniany z języka polskiego za:

1. Technikę czytania.
2. Dłuższe, samodzielne wypowiedzi ustne na zadany temat – odpowiedź bieżąca.
3. Zadania klasowe, sprawdziany wiadomości.
4. Znajomość treści przeczytanych lektur w formie ustnej lub pisemnej.
5. Sprawdziany rozumienia czytanego tekstu.
6. Dyktanda.
7. Przygotowane i wygłaszane referaty.
8. Różnego typu wypracowania pisemne.
9. Zadania domowe.

10. Samodzielne redagowanie notatki z lekcji.
11. Prowadzenie zeszytu przedmiotowego.
12. Praca na lekcji.
13. Projekty.
14. Inscenizowanie fragmentów dramatu, recytacja tekstów kultury.
15. Zainteresowania polonistyczne:
 - czytanie książek spoza zalecanego kanonu lektur,
 - znajomość aktualnych wydarzeń z życia kulturalnego,
 - udział w różnego typu konkursach.

II. Ustala się następującą hierarchię ocen:

- I kategoria (oceny najbardziej znaczące i tym samym obowiązkowe do zaliczenia):
 - zadania klasowe i sprawdziany podsumowujące poszczególne działy nauczania, zarówno z kształcenia literackiego i kulturowego, jak i z nauki o języku,
 - znajomość obowiązkowych lektur,
 - umiejętność redagowania omawianych form wypowiedzi (prace pisane w domu i na lekcji).
- II kategoria (oceny bieżące, ocenia się tu systematyczność pracy ucznia):
 - odpowiedź bieżąca,
 - rozumienie czytanego tekstu,
 - dyktanda,
 - zadania domowe,
 - notatki z lekcji,
 - zeszyt przedmiotowy,
 - aktywność na lekcji,
 - technika czytania,
 - zadane inscenizacje, recytacje,
 - projekty.
- III kategoria (oceny nieobowiązkowe, ale świadczące o zainteresowaniu ucznia przedmiotem - nie zastąpią ocen z I i II kategorii, ale pomogą nauczycielowi w pozytywnej ocenie ucznia):
 - referaty,
 - zainteresowania polonistyczne.

III. Wymagania na ocenę z poszczególnych form sprawdzania wiedzy:

Technika czytania:

- ocena dopuszczająca – uczeń czyta w miarę płynnie, przekręca czytane wyrazy, nie przestrzega znaków przestankowych;
- ocena dostateczna – uczeń czyta płynnie, przekręca trudniejsze wyrazy, na ogół przestrzega odpowiedniej intonacji przy interpunkcji;
- ocena dobra – czyta płynnie (ale zdarza się mu przekręcić wyraz trudny lub zająknąć) ze zrozumieniem; poprawnie pod względem artykulacyjnym, właściwie przestankuje;
- ocena bardzo dobra – czyta płynnie, ze zrozumieniem, poprawnie pod względem artykulacyjnym, właściwie przestankuje, stosuje logiczną intonację zgodną z intonacją utworu;
- ocena celująca – czyta płynnie, ze zrozumieniem, poprawnie pod względem artykulacyjnym; właściwie przestankuje, stosuje logiczną intonację utworu, moduluje głos.

Powyższe kryteria nie dotyczą uczniów z wadami wymowy ani z dysleksją, których nie ocenia się za czytanie.

Ocena wypowiedzi ustnej (bieżącej):

Przy ocenie wypowiedzi ustnej będą brane pod uwagę następujące kryteria:

- zgodność z tematem, zakres wiedzy, poprawność merytoryczna (brak błędów rzeczowych),
- kompozycja wypowiedzi, trójdzielność – wstęp, rozwinięcie, zakończenie,
- styl wypowiedzi, spójność i poprawność językowa, bogactwo słownictwa, konstrukcja zdań.

Ocena dopuszczająca: spłycona, niepełna odpowiedź; wymagana jest znajomość ponad połowy wiadomości i umiejętności określonych przez nauczyciela; język komunikatywny; dopuszcza się: nieporadne konstrukcje zdaniowe, brak spójności, chaotyczność, błędy językowe, ubogie słownictwo.

Ocena dostateczna: uczeń posiada podstawowe wiadomości; odtwarza wiedzę, mogą wystąpić uproszczenia interpretacyjne, zakłócenia w kompozycji i spójności wypowiedzi; dopuszczalne są błędy stylistyczne i gramatyczne.

Ocena dobra: wypowiedź samodzielna, ale jeszcze nie w pełni opanowane wymagania realizowanego programu nauczania; nie wymaga się wyczerpania zagadnienia; dopuszczalne są nieliczne, drugorzędne błędy merytoryczne i językowe; styl poprawny.

Ocena bardzo dobra: pełna i bezbłędna odpowiedź; planowa i spójna kompozycja; samodzielne argumentowanie, wnioskowanie i ocenianie; włączanie cytatów; styl swobodny, bogate słownictwo, wysoka sprawność językowa; brak błędów językowych.

Inne

- uczeń zobowiązany jest do prowadzenia zeszytu i dbania o jego estetykę (zeszyt podlega ocenie)
- uczeń może przystąpić do poprawy oceny z pracy klasowej w ciągu dwóch tygodni od oddania przez nauczyciela prac i każda ocena jest wpisywana do dziennika (po dłuższej usprawiedliwionej absencji ucznia termin zaliczenia ustala nauczyciel)

- uczeń jest zobowiązany do zaliczenia prac klasowych w przypadku usprawiedliwionej nieobecności w ciągu dwóch tygodni
- kartkówki mogą być niezapowiedziane i obejmują ostatnie trzy lekcje
- uczeń nie ma możliwości poprawy ocen z kartkówek
- uczeń ma prawo trzy razy w semestrze zgłosić nieprzygotowanie na początku lekcji
- udział ucznia w lekcji – 10 plusów – ocena bardzo dobry
- ocena śródroczna i końcowa nie jest średnią ocen bieżących

Kryteria oceny prac klasowych (z kartkówek nie ma oceny – celujący) dla klas IV-VIII

0% - 30%	niedostateczny
31% - 50%	dopuszczający
51% - 70%	dostateczny
71% - 90%	dobry
91% - 97%	bardzo dobry
98% - 100%	celujący

Wypracowanie pisemne (klasowe lub domowe) będzie oceniane wg następujących kryteriów:

1. Nadkryterium:
 - praca na temat i zgodna z podaną formą wypowiedzi.
2. Temat:
 - oryginalność,
 - stopień rozwinięcia tematu,
 - brak błędów rzeczowych.
3. Kompozycja pracy:
 - trójdzielna kompozycja z zachowaniem właściwych proporcji,
 - spójność tekstu (istnieją językowe nawiązania pomiędzy poszczególnymi częściami pracy),
 - logiczne uporządkowanie.
4. Język i styl:
 - poprawne słownictwo również w związkach frazeologicznych,
 - poprawna odmiana wyrazów oraz łączenie wyrazów w zdania i zdań pojedynczych w złożone,
 - trafnie dobrane środki językowe (nie pojawiają się wulgaryzmy, nieuzasadnione kolokwializmy, wieloznaczność nieuzasadnione powtórzenia wyrazów),
 - styl jasny, zrozumiały.
5. Zapis:
 - interpunkcja,
 - ortografia,
 - staranność i estetyka pracy.
6. Układ graficzny pracy:
 - akapity, co najmniej trzy (wstęp, rozwinięcie, zakończenie), ponadto należy pamiętać o wydzieleniu w sposób graficzny nowych myśli w rozwinięciu.

Ocena dopuszczająca: wypracowanie około 50% na temat. Zawiera nieliczne błędy rzeczowe, poważne uchybienia kompozycyjne. Brak samodzielności sądu, fragmentaryczna argumentacja.

Ocena dostateczna: temat zrozumiany wyjściowo, rozwinięty niewyczerpująco; błędy rzeczowe nie wpływają na ogólne ujęcie tematu, stosunek do rozwiniętego tematu bierny, bez samodzielnych wniosków i spostrzeżeń; zasób słownictwa niezbyt bogaty, forma wypracowania dość poprawna, strona zewnętrzna niezbyt estetyczna.

Ocena dobra: temat zrozumiano właściwie, wyczerpano częściowo; niezbyt bogata treść; brak błędów rzeczowych; wnioskowanie logiczne; układ treści jasny, logiczny; dość bogaty zasób słownictwa; forma w miarę poprawna, wygląd pracy nie budzi zastrzeżeń.

Ocena bardzo dobra: temat został zrozumiany właściwie i wyczerpująco rozwinięty (bogactwo treści); umiejętnie wykorzystane posiadane wiadomości; bogate słownictwo, widoczna jest umiejętność wyprowadzania logicznych wniosków i samodzielnych sądów; poprawna kompozycja pracy, w treści nie ma błędów rzeczowych, a praca cechuje się spójnością; oryginalność ujęcia tematu, estetyczny wygląd pracy.

Ocena celująca: wymagania jak na ocenę bardzo dobrą oraz oryginalność ujęcia tematu, samodzielność, wszechstronna, bogata erudycja polonistyczna.

Ocena dyktanda:

Po zsumowaniu błędów uczeń otrzyma ocenę:

6 – 0 błędów

5 – 1 błąd

4 – 2 - 3 błędy

3 – 4 - 5 błędów

2 – 6 - 7 błędów

1 – 8- i więcej błędów

Ocena referatów:

Przy ocenie będzie brane pod uwagę:

- plan referatu i stopień realizacji tematu,
- prezentacja treści, zaciekawienie słuchaczy, ilustrowanie wypowiedzi,
- bibliografia.

Notatki z lekcji i prowadzenie zeszytu przedmiotowego:

Przy ocenie będzie brana pod uwagę ich rzetelność, pomysłowość, staranność.

Inscenizowanie fragmentów dramatu, recytacja tekstów kultury:

Inscenizacje z reguły ocenia się w skali punktowej ustalonej w zależności od założonych form i celów działań; stosuje się tu schemat punktowania jak przy testach i projektach. Recytację natomiast wg następujących kryteriów:

- ocena dopuszczająca – uczeń opanował pamięciowo więcej niż 50% tekstu, nie wykazał się odpowiednią dykcją, interpretacją czy kulturą żywego słowa,
- ocena dostateczna – uczeń popełnił więcej niż 2 błędy w znajomości tekstu, nie wykazał się odpowiednią dykcją, interpretacją czy kulturą żywego słowa,

- ocena dobra - uczeń poprawnie wygłosił tekst, lecz nie podjął prób interpretacji,

- ocena bardzo dobra – uczeń bardzo dobrze zna tekst; wykazuje się dykcją, kulturą słowa; podejmuje próbę interpretacji, stosując odpowiednie tempo, intonację, natężenie dźwięku,

- ocena celująca – uczeń bardzo dobrze zna tekst; wykazuje się świetną dykcją i kulturą słowa; trafnie interpretuje tekst, stosując odpowiednie tempo, intonację, natężenie dźwięku, środki pozawerbalne.

Zainteresowania polonistyczne:

Osiągnięcia ucznia z tej kategorii nie powinny być ocenione niżej niż na ocenę dobrą. Są częścią składową wymagań na ocenę celującą.

IV. Wymagania wykraczające na ocenę celującą:

Uczeń otrzyma ocenę celującą, gdy:

- opanował materiał przewidziany w podstawie programowej i programie nauczania na najwyższą ocenę (bardzo dobry),
- jego wiedza z przedmiotu znacznie wykracza poza podstawę programową i jest powiązana ze sobą w systematyczny układ,
- rozumie uogólnienia i związki między nauczonymi treściami, potrafi je wyjaśniać bez jakiegokolwiek ingerencji nauczyciela,
- samodzielnie i sprawnie posługuje się wiedzą dla celów teoretycznych i praktycznych, posiada umiejętność rozwiązywania problemów w twórczy sposób,
- wyróżnia się poprawnym stylem i językiem wypowiedzi, swobodą w posługiwaniu się terminologią naukową, wysokim stopniem kondensacji wypowiedzi,
- proponuje oryginalne rozwiązania świadczące o zainteresowaniach przedmiotem,
- rozwija swe zainteresowania i uzdolnienia przez samodoskonalenie i samokształcenie,
- bierze udział w konkursach przedmiotowych i osiąga wymieralne sukcesy,
- uczestniczy w konkursach różnego szczebla rozwijających umiejętności polonistyczne (literackie, recytatorskie, teatralne, poetyckie, językowe),
- jest twórcą: podejmuje, np. próby pisarskie, uczestniczy w spotkaniach młodych twórców, pracuje jako redaktor w gazecie szkolnej, klasowej, przygotowuje szkolne i pozaszkolne uroczystości,
- odnosi sukcesy w pozaszkolnych formach aktywności związanych z danymi zajęciami edukacyjnymi; jest finalistą bądź laureatem konkursów i olimpiad przedmiotowych i artystycznych na szczeblu co najmniej wojewódzkim.

Uczeń musi spełniać przynajmniej 90% wymienionych powyżej wymagań.

V. Zasady klasyfikowania i promowania z języka polskiego:

Zasady te określone zostały w Statucie szkoły. Ocena śródroczna i końcoworoczna nie jest średnią ocen, brane są pod uwagę kategorie ocen.

Uczeń może ubiegać się o ocenę wyższą na semestr lub koniec roku szkolnego wyłącznie na zasadach określonych w Statucie.

VI. Szczegółowe wymagania na poszczególne stopnie szkolne w klasyfikacji śródrocznej i końcowej

Klasa IV

OCENĘ CELUJĄCĄ

Otrzymuje uczeń, który opanował pełen zakres wiadomości określany programem nauczania dla kl.IV (patrz: ocena bardzo dobra), a poza tym:

Kształcenie literackie i kulturowe:

- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej,
- twórczo i samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania,
- proponuje pomysły rozwiązania, jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne,
- wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe,
- nie powiela cudzych pomysłów i poglądów,
- posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem,
- w swoich wypowiedziach odwołuje się do poznanych wcześniej tekstów kultury,
- wypowiada się całkowicie poprawnie pod względem stylistycznym i językowym,
- wygłasza z pamięci tekst, ze zrozumieniem oraz odpowiednią intonacją, dykcją, właściwym akcentowaniem, z odpowiednim napięciem emocjonalnym i z następstwem pauz,
- współpracuje w zespole, często odgrywając rolę lidera,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach (pełni funkcję asystenta nauczyciela) i zajęciach pozalekcyjnych,
- bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach literackich i teatralnych w szkole i poza szkołą,
- aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu,
- otrzymuje maksymalną liczbę punktów za prace pisemne,
- poprawnie wypowiada się w poznanych w kl. IV formach wypowiedzi,

Kształcenie językowe:

- posiada wszystkie umiejętności z zakresu kształcenia językowego oraz nauki o języku, przewidywane w programie nauczania w klasie IV.

OCENĘ BARDZO DOBRĄ

Otrzymuje uczeń, który opanował pełen lub prawie pełen zakres wiadomości określany programem nauczania dla kl. IV.

Kształcenie literackie i kulturowe:

- rozumie pojęcia: zmyślenie literackie a kłamstwo, wydarzenia i postaci zmyślane a prawdziwe, bohater literacki, wydarzenia realistyczne i fantastyczne, autor, opowiadający, czytelnik,
- zna cechy gatunkowe baśni,
- ma bogaty zasób słownictwa,
- analizuje utwór poetycki, wskazuje na epitety, porównania, uosobienia, ożywienia, zdrobnienia i spieszczenia oraz zgrubienia, przenośnie,
- potrafi wyodrębnić wersy, zwrotkę, refren, rymy,
- określa temat utworu, osobę mówiącą i odbiorcę oraz nastrój w wierszu,
- płynnie czyta nowy tekst,
- doskonale rozróżnia gatunki filmowe i bezbłędnie wymienia elementy dzieła filmowego,
- zna historię i cechy komiksu.

Kształcenie językowe:

- rozróżnia biegle poznane w klasie IV części mowy,
- samodzielnie i sprawnie posługuje się słownikiem ortograficznym; zna zasady ortograficzne, wskazując różnicę między osobową formą a nieosobową (bezokolicznikową) czasownika,
- poprawnie stosuje formy liczby, osoby, rodzaju, czasu,
- odmienia rzeczowniki przez przypadki i liczby,
- rozpoznaje przymiotniki i odmienia je,
- potrafi wyszukać w zdaniu przyimek i spójnik,
- zna zasady pisowni „nie” z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami,
- wyróżnia w zdaniu podmiot i orzeczenie,
- odróżnia formę prosta i złożoną czasu przyszłego,
- rozpoznaje zdanie rozwinięte i nierozwinięte, pojedyncze i złożone,
- odróżnia równoważnik zdania od zdania,
- potrafi zbudować wykres zdania pojedynczego,
- odróżnia głoskę od litery, spółgłoskę od samogłoski, określa głoski,
- zna zasady akcentowania w języku polskim i poprawnie akcentuje,
- potrafi utworzyć synonimy, antonimy do podanych wyrazów oraz wyrazy pokrewne,
- zna elementy schematu komunikacyjnego: komunikat, nadawca, odbiorca.

Tworzenie wypowiedzi:

- radzi sobie z układaniem graficznym wypowiedzi pisemnej- akapity,
- w wypowiedziach próbuje oceniać zachowania bohaterów literackich oraz formułuje ogólne wnioski o utworach,
- ma bogaty zasób słownictwa,
- jego wypowiedzi ustne i pisemne są całkowicie poprawne pod względem stylistycznym, językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym,
- buduje przewidziane programem wypowiedzi (ustne i pisemne): opowiadanie odtwórcze i twórcze, w tym opowiadanie z dialogiem, ramowy i szczegółowy plan wydarzeń do tekstu literackiego, pamiętnik, dziennik, list oficjalny i prywatny, sprawozdanie, opis postaci, przedmiotu, krajobrazu, zwierzęcia, budynku, dzieła sztuki, ogłoszenie, zaproszenie, notatkę, instrukcję, przepis, zawiadomienie, gratulacje, podziękowanie, kartkę z pozdrowieniami i życzeniami.

Samokształcenie:

- płynnie czyta nowy tekst,
- systematycznie samodzielnie pogłębia wiedzę poprzez wykonywanie dodatkowych zadań,
- korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości i selekcjonuje je,
- zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych,
- korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego.

OCENĘ DOBRĄ

Otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową oraz wybrane elementy przewidziane programem nauczania w klasie czwartej.

Kształcenie literackie i kulturowe:

- czyta poprawnie, stosując zasady prawidłowego przestankowania,
- rozpoznaje czytany utwór jako bajkę, baśń,
- potrafi nazywać niektóre stany psychiczne i ich przejawy,
- posiada duży zasób słownictwa,
- zna niektóre cechy gatunkowe baśni i bajki,
- wskazuje w wierszu osobę mówiącą, epitet i porównanie,
- wyodrębnia rymy, wersy, zwrotki,

- jego wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać jedynie nieliczne błędy językowo- stylistyczne, logiczne i ortograficzne,
- potrafi zastosować odpowiednie formy wypowiedzi,
- poprawnie wypowiada się na temat bohaterów, określając problematykę utworu.

Kształcenie językowe:

- rozróżnia części mowy poznane w kl. IV,
- poprawnie odmienia (stosuje w zdaniach) czasowniki, rzeczowniki i przymiotniki,
- potrafi posługiwać się słownikiem ortograficznym; zna zasady ortograficzne,
- umie wskazać w zdaniu podmiot i orzeczenie,
- układa zdania rozwinięte,
- potrafi zbudować wykres,
- zna przypadki, odmienia rzeczowniki,
- rozróżnia głoskę, literę, samogłoskę, spółgłoskę,
- określa spółgłoski,
- poprawnie dzieli wyrazy na sylaby,
- zna zasady akcentowania w języku polskim.

Tworzenie wypowiedzi:

- układa ramowy i szczegółowy plan wydarzeń
- uczestniczy w rozmowie na zadany temat,
- tworzy logiczną, pełną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny; rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi,
- dokonuje selekcji informacji,
- zna zasady budowania akapitów.

Samokształcenie:

- korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach,
- korzysta z zasobów bibliotecznych,
- doskonali ciche i głośne czytanie,
- doskonali różne formy zapisywania pozyskanych informacji.

OCENĘ DOSTATECZNĄ

Otrzymuje uczeń, który opanował zakres wiadomości przewidzianych podstawą programową.

Kształcenie literackie i kulturowe:

- wykazuje się znajomością treści lektur,
- określa tematykę utworu,
- potrafi wskazać cechy komiksu,
- wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych,
- wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio,
- dostrzega relacje między częściami wypowiedzi (np. tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie),
- umie wymienić elementy świata przedstawionego,
- wskazuje epitety, porównania, wersy, zwrotki, rymy.
- odróżnia postacie, wydarzenia i przedmioty realistyczne od fantastycznych,
- zna pojęcia: bajka, baśń,

Kształcenie językowe:

- prawidłowo nazywa poznane części mowy,

- rozpoznaje rzeczownik w funkcji podmiotu i czasownik w roli orzeczenia,
- odmienia rzeczowniki przez przypadki,
- odmienia czasowniki przez osoby, liczby, czasy, rodzaje (błędy popełnia sporadycznie),
- podane zdania dzieli na rozwinięte i nierozwinięte,
- robi wykres przy niewielkiej pomocy nauczyciela,
- rozróżnia głoski, litery,
- dzieli wyrazy na sylaby.

Tworzenie wypowiedzi:

- w wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega zasad poprawnościowych w zakresie budowy zdań, precyzyjnego stosowania poznanego słownictwa i ortografii,
- przy małej pomocy nauczyciela wypowiada się w formach pisemnych i ustnych,
- układa ramowy plan wypowiedzi,
- poprawnie zapisuje dialog,
- zna zasady budowania akapitów,
- tworzy logiczną wypowiedź na zadany temat.

Samokształcenie:

- doskonalą ciche i głośne czytanie,
- w miarę swoich umiejętności korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach,
- rozwija nawyki systematycznego uczenia się.

OCENĘ DOPUSZCZAJĄCĄ

Otrzymuje uczeń, który samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności:

Kształcenie literackie i kulturowe:

- technika cichego i głośnego czytania pozwala na zrozumienie tekstu,
- wykazuje się ogólną znajomością treści lektur,
- podejmuje próby uczestniczenia w dyskusji,
- posiada niewielki zasób słownictwa,
- odróżnia prozę od wiersza,
- przy pomocy nauczyciela analizuje i interpretuje utwory literackie.

Kształcenie językowe:

- przy pomocy nauczyciela rozróżnia części mowy,
- odmienia czasowniki przez osoby, liczby, czasy i rodzaje,
- odmienia rzeczowniki przez przypadki z pomocą nauczyciela,
- wyróżnia głoski, litery, sylaby,
- zna podstawowe zasady ortograficzne.

Tworzenie wypowiedzi:

- formułuje pytania do tekstu,
- buduje krótkie, ale poprawne formy wypowiedzi, korzystając ze wskazówek nauczyciela,
- błędy językowe, stylistyczne, logiczne, ortograficzne popełniane w wypowiedziach pisemnych nie przekreślają wartości pracy i wysiłku, jaki uczeń włożył w ich napisanie.

Samokształcenie:

- korzysta z informacji,

- pracuje nad systematycznym uczeniem się,
- doskonalą technikę czytania.

OCENĘ NIEDOSTATECZNĄ

Otrzymuje uczeń, który nie opanował podstawowych wiadomości z literatury, fleksji, składni, słownictwa, ortografii i w zakresie redagowania poznanych form wypowiedzi.

- nie opanował techniki głośnego i cichego czytania,
- wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym,
- w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych,
- nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności.

Klasa V

OCENĘ CELUJĄCĄ

Otrzymuje uczeń, który opanował pełen zakres wiadomości określany programem nauczania dla kl. V (patrz: ocena bardzo dobra), a poza tym:

Kształcenie literackie i kulturalne:

- twórczo i samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania,
- jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne oraz cechują się dojrzałością myślenia,
- uczestniczy w konkursach literackich, recytatorskich, teatralnych w szkole i poza szkołą,
- potrafi krytycznie ustosunkować się do literackiej, językowej i kulturalnej rzeczywistości,
- całkowicie poprawnie pod względem stylistyczno- językowym wypowiada się w poznanych formach wypowiedzi.

Nauka o języku

- posiada wszystkie umiejętności z zakresu nauki o języku przewidziane programem kl. V.

OCENĘ BARDZO DOBRĄ

Otrzymuje uczeń, który opanował pełen lub prawie pełen zakres wiadomości określany programem nauczania dla kl. V.

Kształcenie literackie i kulturalne:

- zna cechy gatunkowe bajki, legendy, mitu, powieści i potrafi zaliczyć utwór do odpowiedniego gatunku,
- bardzo dobra znajomość przeczytanego tekstu pozwala na swobodne analizowanie, ocenę postępowania i poglądów bohaterów,
- we własnym opowiadaniu wprowadza elementy opisu, dialogu,
- dostrzega temat utworu i potrafi go omówić,
- analizuje utwór liryczny; wyszukuje w nim epitety, porównania, uosobienie, przenośnie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, pytania retoryczne,
- wyszukuje i nazywa rymy;
- dostrzega powtarzalność np. układu zwrotek, liczby sylab w wersie,
- doskonale potrafi posługiwać się poznanymi formami (plan, wywiad, opowiadanie z dialogiem, kartka pocztowa, gratulacje, dziennik, list elektroniczny, opis postaci, zaproszenie, ogłoszenie, zawiadomienie, sprawozdanie z wycieczki, opis przyrody, postaci, scenografii, streszczenie),
- szczegółowo opisuje i charakteryzuje elementy świata przedstawionego,
- wskazuje różnice między utworem literackim a jego wersją filmową,

- tworzy prosty komiks,
- potrafi wyjaśnić większość frazeologizmów,
- buduje przewidziane programem wypowiedzi (ustne i pisemne), uwzględniając właściwe dla tych form środki językowe ,
- wypowiedzi ustne i pisemne są całkowicie poprawne pod względem stylistyczno - językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym,

Nauka o języku

- rozpoznaje i nazywa części mowy oraz części zdania: orzeczenie, podmiot (określa typ podmiotu), przydawka, dopełnienie, okolicznik,
- potrafi wyszukać liczebniki i określić ich rodzaj,
- rozróżnia zdania pojedyncze i złożone oraz równoważniki zdania,
- rysuje wykresy zdań.

OCENĘ DOBRĄ

Otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową oraz wybrane elementy przewidziane programem nauczania w klasie piątej.

Kształcenie literackie i kulturalne:

- nazywa cechy gatunkowe mitu, podania, bajki, powieści,
- w wypowiedziach próbuje ocenić i wartościować problemy, cechy bohaterów i ich czyny,
- poprawnie wypowiada się w poznanych formach wypowiedzi,,
- określa przeżycia i stany psychiczne bohaterów,
- w utworze poetyckim wyróżnia środki stylistyczne,
- wypowiedzi ustne i pisemne są z reguły poprawne,
- posiada dostateczny zasób słownictwa,
- czyta cicho pod kątem określonego problemu,
- poprawnie redaguje dialog.

Nauka o języku:

- rozróżnia części mowy i części zdania poznane w kl. V.
- określa formę gramatyczną czasowników, stosuje w zdaniu czasowniki w formie osobowej i nieosobowej,
- odróżnia związek główny od pobocznych,
- przekształca zdanie na równoważnik zdania i odwrotnie,
- robi wykres zdania pojedynczego rozwiniętego,

OCENĘ DOSTATECZNĄ

Otrzymuje uczeń, który opanował zakres wiadomości przewidzianych podstawą programową.

Kształcenie literackie i kulturalne:

- opanował technikę czytania i doskonalili ją pod względem dykcji i intonacji ,
- umie wymienić elementy świata przedstawionego i krótko je omówić,
- odszukuje w tekście odpowiedzi na postawione pytania (proste),
- odróżnia zdarzenia , postacie fantastyczne, mityczne od realistycznych,
- zna pojęcia: bajka, mit, legenda, powieść i potrafi prawidłowo nazwać dane teksty literatury,
- w utworze lirycznym wskazuje epitety, porównania i przenośnie, przy niewielkiej pomocy nauczyciela,
- w miarę samodzielnie wypowiada się w szkolnych formach pisemnych (opowiadanie odtwórcze , opis postaci, sprawozdanie, list, zaproszenie itp.),
- przy niewielkiej pomocy nauczyciela wypowiada się ustnie na dany temat.

Nauka o języku

- samodzielnie rozpoznaje znane części mowy i określa ich podstawowe formy,
- poprawnie łączy rzeczowniki z przymiotnikami i czasownikami w zależności od rodzaju gramatycznego,
- wyodrębnia i nazywa podstawowe części zdania (podmiot i orzeczenie),
- wpisuje zdanie w podany wykres,
- rozróżnia głoskę od litery,

OCENĘ DOPUSZCZAJĄCĄ

Otrzymuje uczeń, który samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności:

Kształcenie literackie i kulturalne:

- posługuje się poznanymi formami wypowiedzi, korzystając z pomocy nauczyciela,
- technika głośnego i cichego czytania pozwala mu na rozumienie tekstu,
- wyodrębnia elementy świata przedstawionego,
- rozumie tekst literacki po cichym przeczytaniu,
- łączy tytuł utworów z nazwiskami autorów,
- względna poprawność językowa i rzeczowa wypowiedzi ustnych świadczy o rozumieniu analizowanego zagadnienia,
- zna kompozycję i układ listu.

Nauka o języku

- rozpoznaje części mowy,
- rozpoznaje czasowniki i określa podstawowe formy przy pomocy nauczyciela,
- odmienia czasowniki przez osoby, liczby, czasy, tryby,
- odmienia rzeczowniki i przymiotniki przez przypadki,
- odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego i równoważnika zdania.

OCENĘ NIEDOSTATECZNĄ

Otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował podstawowych wiadomości z literatury, fleksji, składni, słowotwórstwa, ortografii,
- nie potrafi nawet przy pomocy nauczyciela zredagować poznanych form wypowiedzi,
- nie opanował elementarnych wiadomości z zakresu budowy i analizy utworu literackiego, przewidzianych podstawą programową w klasie V,
- wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym,
- w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych,
- nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności.

KLASA VI

OCENĘ CELUJĄCĄ

Otrzymuje uczeń, który opanował pełen zakres wiadomości określany programem nauczania dla kl. VI (patrz: ocena bardzo dobra), a poza tym:

Kształcenie literackie i kulturalne:

- twórczo rozwiązuje problemy i zagadnienia z literatury i gramatyki,

- samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania,
- jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne oraz cechują się dojrzałością myślenia,
- prawidłowo ocenia i wartościuje problemy, zjawiska, dotyczące literatury, kultury oraz języka,
- bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach literackich, recytatorskich, teatralnych w szkole i poza szkołą,
- potrafi krytycznie ustosunkować się do literackiej, językowej i kulturalnej rzeczywistości,
- całkowicie poprawnie pod względem stylistyczno- językowym wypowiada się w poznanych formach wypowiedzi.

Nauka o języku

- posiada wszystkie umiejętności z zakresu nauki o języku przewidziane programem kl. VI.

OCENĘ BARDZO DOBRĄ

Otrzymuje uczeń, który opanował pełen lub prawie pełen zakres wiadomości określany programem nauczania dla kl. VI.

Kształcenie literackie i kulturalne:

- zna cechy gatunkowe recenzji, reportażu, ballady, powieści historycznej, obyczajowej itd. i potrafi zaliczyć utwór do odpowiedniego gatunku,
- samodzielnie dostrzega ogólny sens utworu , zawarte w nim idee,
- dogłębnie analizuje utwór liryczny; wyszukując środki stylistyczne,
- orientuje się wybiórczo w biografjach sławnych ludzi,
- posługuje się cytatami, przysłowiami, frazeologizmami w formach ustnych i pisemnych,
- doskonale potrafi posługiwać się poznanymi formami (opowiadanie z dialogiem, notatka, reklama, telegram, list oficjalny, streszczenie, opis dzieła sztuki, przemówienie, recenzja),
- szczegółowo opisuje i charakteryzuje elementy świata przedstawionego,
- rozumie pojęcia: fikcja literacka, wątek, fabuła, świat przedstawiony a świat rzeczywisty,
- odróżnia język oficjalny od potocznego i język literacki od gwary,
- opisuje dzieło filmowe lub teatralne, dostrzegając ich walory estetyczne,
- odróżnia teksty fabularne od informacyjnych,
- buduje przewidziane programem wypowiedzi (ustne i pisemne), uwzględniając właściwe dla tych form środki językowe ,
- wypowiedzi ustne i pisemne są całkowicie poprawne pod względem stylistyczno- językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym,

Nauka o języku:

- rozpoznaje i nazywa części mowy oraz części zdania,
- zna zasady pisowni „nie” z poszczególnymi częściami mowy,
- potrafi określić typ podmiotu i orzeczenia,
- rozpoznaje i buduje zdania współrzędnie i podrzędnie złożone,
- rysuje wykresy zdań,
- zna budowę słowotwórczą wyrazów,
- potrafi wypisać wyrazy pokrewne,
- poprawnie pisze niektóre przedrostki i zakończenia rzeczowników i przymiotników,
- rozróżnia głoski,
- podaje zasady akcentowania wyrazów i zdań.

OCENĘ DOBRĄ

Otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową oraz wybrane elementy przewidziane programem nauczania w klasie szóstej.

Kształcenie literackie i kulturalne:

- nazywa cechy gatunkowe ballady, powieści, recenzji,
- odróżnia fantastykę od realizmu i fikcję od rzeczywistości,
- buduje spójne i logiczne wypowiedzi na różnorodne tematy,
- poprawnie wypowiada się w poznanych formach wypowiedzi,
- sprawnie pracuje z lekturą; potrafi omówić elementy świata przedstawionego i poprzeć swoją wypowiedź cytatem,
- poprawnie analizuje i interpretuje utwór poetycki;
- wyszukuje i prawidłowo nazywa środki stylistyczne,
- gromadzi słownictwo na dany temat,
- zna rodzaje literackie i odpowiednio klasyfikuje dane utwory,
- potrafi posługiwać się słownikami.

Nauka o języku:

- prawidłowo nazywa części mowy i części zdania poznane w kl. VI.
- poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki,
- wyszukuje w tekście zaimki i je klasyfikuje ,
- rozróżnia zdania złożone współrzędnie i podrzędnie,
- tworzy rodzinę wyrazów ,
- przeważnie poprawnie buduje wykresy zdań,
- określa cechy głosek,
- zna zasady akcentowania wyrazów i zdań.

OCENĘ DOSTATECZNĄ

Otrzymuje uczeń, który opanował zakres wiadomości przewidzianych podstawą programową.

Kształcenie literackie i kulturalne:

- wskazuje elementy świata przedstawionego i krótko je omawia,
- odszukuje w tekście odpowiedzi na postawione pytania ,
- czyta łatwe teksty literackie ze zrozumieniem ich sensu i opisanych uczuć,
- formułuje pytania i odpowiedzi w związku z różnymi sytuacjami komunikacyjnymi,
- zna pojęcia: ballada, powieść, recenzja i potrafi prawidłowo nazwać dane teksty literatury,
- w utworze lirycznym wskazuje środki stylistyczne , przy niewielkiej pomocy nauczyciela,
- w miarę samodzielnie wypowiada się w szkolnych formach pisemnych ,
- jego wypowiedzi ustne i pisemne są z reguły poprawne.

Nauka o języku:

- rozpoznaje części mowy i określa ich formy,
- wyodrębnia i nazywa podstawowe części zdania,
- dzieli wypowiedzenia ze względu na cel wypowiedzi,
- wśród zdań złożonych rozróżnia zdania złożone współrzędnie i podrzędnie,
- wpisuje zdanie w podany wykres lub tworzy go sam,
- potrafi utworzyć wyrazy pochodne od wyrazu podstawowego,
- określa podstawowe cechy głosek.

OCENĘ DOPUSZCZAJĄCĄ

Otrzymuje uczeń, który samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności:

Kształcenie literackie i kulturalne:

- posługuje się poznanymi formami wypowiedzi, korzystając z pomocy nauczyciela,
- technika głośnego i cichego czytania pozwala mu na rozumienie tekstu,
- wyodrębnia elementy świata przedstawionego,
- potrafi zanalizować utwór poetycki, korzystając z pomocy nauczyciela,
- zna podstawowe pojęcia z zakresu teorii literatury,
- daje dowody logicznego toku myślowego w swoich wypowiedziach,
- względna poprawność językowa i rzeczowa wypowiedzi ustnych i pisemnych świadczy o rozumieniu analizowanego zagadnienia,

Nauka o języku:

- rozpoznaje części mowy,
- wyodrębnia części zdania, przy niewielkiej pomocy nauczyciela,
- rozpoznaje zdania złożone współrzędnie i podrzędnie, korzystając ze wskazówek nauczyciela,
- potrafi połączyć zdania pojedyncze w zdania złożone za pomocą spójników,
- wyróżnia wyrazy pokrewne z grupy przedstawionych wyrazów,
- wyróżnia głoski a ich cechy określa z pomocą nauczyciela,

OCENĘ NIEDOSTATECZNĄ

Otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował podstawowych wiadomości z literatury, fleksji, składni, słowotwórstwa, ortografii,
- nie potrafi, nawet przy pomocy nauczyciela, zredagować prostych form wypowiedzi,
- nie opanował elementarnych wiadomości z zakresu budowy i analizy utworu literackiego, przewidzianych podstawą programową w klasie VI,
- wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym,
- w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych i interpunkcyjnych,
- nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności.

KLASA VII

OCENĘ CELUJĄCĄ

Otrzymuje uczeń, który opanował pełen zakres wiadomości określany programem nauczania dla kl. VII (patrz: ocena bardzo dobra), a poza tym:

Kształcenie literackie i kulturowe:

- twórczo rozwiązuje problemy i zagadnienia z literatury i gramatyki,
- rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
- samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania,
- jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne oraz cechują się dojrzałością myślenia, a temat na który uczeń się wypowiada jest wyczerpująco przez niego zrealizowany,
- prawidłowo ocenia i wartościuje problemy, zjawiska, dotyczące literatury, kultury oraz języka,
- bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach literackich, recytatorskich, teatralnych w szkole i poza szkołą,
- potrafi krytycznie ustosunkować się do literackiej, językowej i kulturowej rzeczywistości,
- umie odnaleźć korelacje między czytany tekst a współczesnością,
- potrafi odwołać się do kontekstu historyczno-literackiego,
- całkowicie poprawnie pod względem stylistycznym – językowym wypowiada się w poznanych formach wypowiedzi,
- z łatwością omawia środki stylistyczne podając powód lub skutek ich zastosowania,
- podejmuje dyskusje, w której używa logicznych i zgodnych z rzeczywistością sądów,
- w swoich wypowiedziach odwołuje się do poznanych wcześniej tekstów,

- posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem,
- odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów,
- wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe,
- współpracuje w zespole, często odgrywając rolę lidera,
- otrzymuje maksymalną liczbę punktów za prace pisemne.

Nauka o języku, tworzenie wypowiedzi, samokształcenie:

- posiada wszystkie umiejętności przewidziane programem kl. VII.

OCENĘ BARDZO DOBRĄ

Otrzymuje uczeń, który opanował pełen lub prawie pełen zakres wiadomości określany programem nauczania dla kl. VII.

Kształcenie literackie i kulturowe:

- uczeń wykazuje szczegółową znajomość treści przeczytanych lektur,
- zna cechy i budowę dramatu: akt, scena, tekst główny i poboczny, monolog, dialog,
- samodzielnie potrafi wyjaśnić i wskazać w tekście: neologizm, eufemizm, inwokacja, symbol, alegoria, pytanie retoryczne (powtórzenie), ironia,
- dokładnie omawia i interpretuje obraz/rzeźbę/fotografię odwołując się do kontekstów,
- zna cechy i odmiany liryki oraz epiki,
- definiuje i rozróżnia gatunki literackie: fraszka, pieśń, satyra, komedia, nowela, opowiadanie,
- definiuje i rozróżnia gatunki publicystyczne: wywiad,
- potrafi omówić cechy świata przedstawionego, narratora, fabułę.

Kształcenie językowe:

- potrafi omówić tworzenie i budowa słowotwórcza wyrazów,
- zna definicję i potrafi wskazać wyraz podstawowy i wyrazy pochodne,
- bezbłędnie zapisuje kłopotliwe przyrostki i przedrostki w wyrazach złożonych,
- nie popełnia błędów w zapisie wyrazów z *a, e, om, on, em, en*,
- poprawnie zapisuje przymiotniki złożone i rzeczowniki zakończone na *-i, -ii, -ij*,
- potrafi wyjaśnić upodobnienia i uproszczenia fonetyczne, akcentowanie sylab,
- zna typy imiesłowów,
- potrafi znaleźć w tekście imiesłowowy równoważnik zdania,
- zna zasady pisowni *nie* z imiesłowami,
- zna i regularnie posługuje się zasadami cytowania cudzych tekstów,
- poprawnie stosuje przecinek w wypowiedzeniu złożonym i wielokrotnie złożonym,
- poprawnie posługuje się skrótami i skrótowcami,
- potrafi omówić i wskazać w tekście wypowiedzenie wielokrotnie złożone i fragmenty mowy zależnej i niezależnej,
- nie popełnia błędów w zapisie bezosobowych form czasownika zakończonych na *-no* i *-to*,
- potrafi zdefiniować i podać przykłady czasowników dokonanych i niedokonanych,
- wie czym jest strona bierna i czynna czasownika,
- umie wskazać w tekście zdania złożone.

Tworzenie wypowiedzi:

- potrafi bezbłędnie napisać charakterystykę,
- z łatwością komponuje i redaguje tekst, zna i stosuje różne rodzaje opisów – sztuki, przeżyć, sytuacji,
- tworzy wywiad i rozprawkę całkowicie poprawnie pod względem stylistycznym, językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym,
- redaguje scenariusz filmowy na podstawie fragmentów książki oraz własnych pomysłów,
- steruje dyskusją wykorzystując sposoby jej prowadzenia,
- tworzy prezentacje wykorzystując wypowiedź argumentacyjną.

Samokształcenie:

- samodzielnie prowadzi zajęcia - przygotowanie prezentacji na zadany temat (przedstawienie rezultatów swojej pracy, krytyczna ocena zdobywanych informacji i wyrażanie opinii na podejmowany temat, wskazanie źródeł wykorzystanych informacji),
- systematycznie samodzielnie pogłębia wiedzę poprzez wyszukiwanie dodatkowych tekstów,
- uczeń jest przewodniczącym zespołu projektowego.

OCENĘ DOBRĄ

Otrzyma uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową oraz wybrane elementy przewidziane programem nauczania w klasie siódmej.

Kształcenie literackie i kulturowe:

- wykazuje się znajomością treści lektur,
- odczytuje tekst na poziomie przenośnym,
- określa nadawcę i odbiorcę tekstu,
- wyjaśnia motywy postępowania bohaterów, ocenia ich zachowania – potrafi odnieść je do ogólnie przyjętych wzorców,
- określa cechy gatunków literackich,
- potrafi określić funkcje środków artystycznego przekazu – epitet, porównanie, przenośnia, onomatopeja, pytanie retoryczne,
- rozpoznaje i wskazuje cechy gatunkowe psalmu, pieśni i hymnu,
- posługuje się terminami realizm i fantastyka, adaptacja filmowa i adaptacja teatralna,
- posługuje się terminami związanymi z dramatem,
- analizuje treść symbolu występującego w malarstwie,
- określa role aktora, scenografa i charakteryzatora,
- próbuje omówić elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim,
- nazywa elementy groteski w utworze,
- uzasadnia własne zdanie za pomocą rzeczowych argumentów,
- opisuje uczucia własne i bohaterów literackich,
- redaguje opis, rozprawkę, charakterystykę, pamiętnik, recenzję, sprawozdanie, plany, instrukcję, zaproszenie, ogłoszenie,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych,
- bierze czynny udział w lekcji,
- wykonuje prace domowe, czasem także nieobowiązkowe.

Kształcenie językowe:

- rozpoznaje zjawisko manipulacji i prowokacji językowej,
- odróżnia odmienne i nieodmienne części mowy, prawidłowo używa różnych form rzeczowników, przysłówków i liczebników,
- łączy wyrazy w zdaniu i zdania za pomocą spójnika,
- określa funkcję wykrzyknika w wypowiedziach,
- określa części mowy i ich formy w tekście,
- sporządza wykres zdania pojedynczego określając części zdania,
- odróżnia orzeczenie czasownikowe od imiennego,
- zna rodzaje podmiotu i wskazuje je w tekście,
- rozróżnia rodzaje zdań,
- zna podstawowe zasady ortograficzne,
- wskazuje sposoby wzbogacania zasobu słownikowego języka.

Tworzenie wypowiedzi:

- potrafi napisać charakterystykę,
- komponuje i redaguje tekst, zna i stosuje różne rodzaje opisów – sztuki, przeżyć, sytuacji,
- wie jak stworzyć wywiad i rozprawkę,
- redaguje scenariusz filmowy na podstawie fragmentów książki,
- chętnie uczestniczy w dyskusji,
- tworzy prezentacje.

Samokształcenie:

- uczestniczy w projektach edukacyjnych,
- rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
- pogłębia wiedzę.

OCENĘ DOSTATECZNĄ

Otrzymuje uczeń, który opanował zakres wiadomości przewidzianych podstawą programową.

Kształcenie literackie i kulturowe:

- wykazuje się znajomością treści lektur,
- rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka i dramat; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju,
- rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: pamiętnik, komedia, fraszka, sonet, pieśń, tren, ballada, epopeja, tragedia – i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich,
- wskazuje elementy dramatu (rodzaj): akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog,
- rozpoznaje w tekście literackim: neologizm, eufemizm, inwokację, symbol, alegorię i określa ich funkcje,
- zna pojęcie komizmu, rozpoznaje jego rodzaje w tekstach oraz określa ich funkcje;
- zna pojęcie ironii, rozpoznaje ją w tekstach oraz określa jej funkcje,
- określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji;
- określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich,
- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji,
- wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze oraz potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny,
- recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem,
- wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego,
- porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie,
- interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia),
- dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa,
- rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, wywiad, artykuł, felieton i określa ich podstawowe cechy,
- określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury,
- znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych.

Kształcenie językowe:

- rozumie mechanizm upodobnień fonetycznych, uproszczeń grup spół- głoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie; rozumie rozbieżności między mową a pismem,

- rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny; rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej; w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant; określa rodzaj formantu, wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu, rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń,
- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy,
- rozpoznaje imiesłowowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie,
- rozróżnia wypowiedzenia wielokrotnie złożone,
- odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie,
- rozumie i stosuje zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu,
- dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy);
- rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone, zna typyskrótów i skrótowców – określa ich funkcje w tekście,
- rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe, rodzaje nazw miejscowych, używa poprawnych form gramatycznych imion, nazwisk, nazw miejscowych i nazw mieszkańców,
- zna sposoby wzbogacania słownictwa,
- rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny,
- rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach,
- rozróżnia normę językową wzorcową oraz użytkową i stosuje się do nich,
- rozumie, na czym polega błąd językowy,
- wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych,
- poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne,
- wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych,
- zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy.

Tworzenie wypowiedzi:

- funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę,
- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi; redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi,
- tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych oraz stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych),
- wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych,
- odróżnia przykład od argumentu,
- przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego,
- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie,
- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, przemówienie, wywiad,
- wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca, streszcza, rozbudowuje i parafrazuje,
- formułuje pytania do tekstu,
- dokonuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów.

Samokształcenie:

- rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji,
- rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
- uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie,
- uczestniczy w projektach edukacyjnych (np. tworzy różnorodne prezentacje, projekty wystaw,

realizuje krótkie filmy z wykorzystaniem technologii multimedialnych),

- pogłębia swoją wiedzę przedmiotową i uczestniczy w wykładach publicznych, konkursach itp.,
- rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy,
- rozwija nawyki systematycznego uczenia się,
- rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii.

OCENĘ DOPUSZCZAJĄCĄ

Otrzymuje uczeń, który samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności:

Kształcenie literackie i kulturowe:

- wykazuje się ogólną znajomością treści lektur,
- odczytuje tekst na poziomie dosłownym,
- rozpoznaje w tekście najważniejsze informacje,
- odróżnia rodzaje literackie,
- rozpoznaje cechy gatunkowe noweli, powieści, opowiadania, pamiętnika, komedii, tragedii, trenu,
- podejmuje próby uczestniczenia w dyskusji,
- streszcza proste teksty,
- podejmuje próby charakterystyki postaci, pisze list, sprawozdanie, prostą notatkę, streszczenie, zaproszenie, ogłoszenie i stara się by zapis wypowiedzi był estetyczny,
- dostrzega różnicę między literaturą piękną a literaturą naukową.

Kształcenie językowe:

- rozpoznaje wyraz pochodny i podstawowy,
- dostrzega zróżnicowanie słownictwa,
- rozumie znaczenie homonimów,
- rozumie pojęcie stylu: styl urzędowy, potoczny, artystyczny, publicystyczny,
- rozróżnia zdanie pojedyncze, złożone i równoważnik zdania,
- zna podstawowe zasady ortograficzne,
- poprawnie przytacza cudze wypowiedzi.

Tworzenie wypowiedzi:

- korzystając ze wskazówek nauczyciela tworzy recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad,
- streszcza tekst,
- formułuje pytania do tekstu,
- czyta głośno i mówi z pamięci fragmenty tekstu,
- z pomocą nauczyciela tworzy wypowiedź odpowiednią dla danej formy gatunkowej,
- podejmuje próby argumentacji przy tworzeniu tekstów argumentacyjnych,
- wyraża własne zdanie.

Samokształcenie:

- korzysta z informacji,
- uczestniczy w projektach edukacyjnych,
- pracuje nad systematycznym uczeniem się,
- w miarę swoich możliwości i zainteresowań uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim mieście.

OCENĘ NIEDOSTATECZNĄ

Otrzymuje uczeń, który nie opanował zakresu wiadomości przewidzianych podstawą programową.

- nie potrafi, nawet przy pomocy nauczyciela, zredagować prostych form wypowiedzi,
- nie opanował elementarnych wiadomości z zakresu budowy i analizy utworów literackich, przewidzianych podstawą programową w klasie VII,

- wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym,
- w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych i interpunkcyjnych,
- nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności,
- nie podejmuje starań w celu uzyskania oceny pozytywnej – ma lekceważący stosunek do przedmiotu.

KLASA VIII

OCENĘ CELUJĄCĄ

Otrzymuje uczeń, który opanował pełen zakres wiadomości określany programem nauczania dla kl. VIII (patrz: ocena bardzo dobra), a poza tym:

Kształcenie literackie i kulturowe:

- twórczo rozwiązuje problemy i zagadnienia z literatury i gramatyki,
- rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
- samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania,
- jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne oraz cechują się dojrzałością myślenia, a temat na który uczeń się wypowiada jest wyczerpująco przez niego zrealizowany,
- prawidłowo ocenia i wartościuje problemy, zjawiska, dotyczące literatury, kultury oraz języka,
- bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach literackich, recytatorskich, teatralnych w szkole i poza szkołą,
- potrafi krytycznie ustosunkować się do literackiej, językowej i kulturowej rzeczywistości,
- umie odnaleźć korelacje między czytanim tekstem a współczesnością,
- potrafi odwołać się do kontekstu historyczno-literackiego,
- całkowicie poprawnie pod względem stylistycznym – językowym wypowiada się w poznanych formach wypowiedzi,
- z łatwością omawia środki stylistyczne podając powód lub skutek ich zastosowania,
- podejmuje dyskusje, w której używa logicznych i zgodnych z rzeczywistością sądów,
- w swoich wypowiedziach odwołuje się do poznanych wcześniej tekstów,
- posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem,
- odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów,
- wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe,
- współpracuje w zespole, często odgrywając rolę lidera,
- otrzymuje maksymalną liczbę punktów za prace pisemne.

Nauka o języku, tworzenie wypowiedzi, samokształcenie:

- posiada wszystkie umiejętności przewidziane programem kl. VIII.

OCENĘ BARDZO DOBRĄ

otrzymuje uczeń, który opanował pełen lub prawie pełen zakres wiadomości określony programem nauczania dla kl. VIII.

Kształcenie literackie i kulturowe:

- uczeń wykazuje szczegółową znajomość treści przeczytanych lektur,
- potrafi omówić kontekst historyczny utworu,
- potrafi zinterpretować wymowę utworu,

- właściwie argumentuje, podsumowuje, uogólnia i wyraża własną opinię,
- samodzielnie potrafi wskazać w tekście środki poetyckie i wyjaśnić ich funkcję/znaczenie,
- dokładnie omawia i interpretuje obraz/rzeźbę/fotografię, odwołując się do kontekstów,
- definiuje i rozróżnia rodzaje i gatunki literackie,
- definiuje i rozróżnia gatunki publicystyczne,
- zna terminy literackie, np. utopia, antyutopia, alegoria, symbol i potrafi wskazać odpowiednie przykłady w tekście,
- analizuje język filmu w wybranym dziele,
- wskazuje korzyści i zagrożenia związane z Internetem,
- krytycznie ocenia treści zawarte w Internecie.

Kształcenie językowe:

- uczeń potrafi rozpoznać rodzaje języków środowiskowych,
- wskazuje archaizmy w przysłowiach i wyjaśnia ich znaczenie,
- właściwie określa formy czasownika osobowego,
- właściwie określa formy zaimków i poprawnie je stosuje,
- właściwie nazywa rodzaje liczebników,
- rozpoznaje nieodmienne części mowy,
- poprawnie zapisuje partykułę *nie* z różnymi częściami mowy,
- uzupełnia zdanie przydawkami w odpowiednim szyku,
- dokonuje rozbioru logicznego zdania,
- sporządza wykres zdania złożonego,
- wskazuje upodobnienia fonetyczne, określa ich kierunek i rodzaj,
- zna zasady akcentowania w polszczyźnie i poprawnie koryguje ewentualne błędy,
- dokonuje analizy słowotwórczej podanych wyrazów,
- tworzy wyrazy należące do konkretnych kategorii słowotwórczych,
- sporządza wykres rodziny wyrazów,
- określa funkcję łącznika w przymiotnikach złożonych,
- tworzy nazwy mieszkanki i mieszkańca danego miasta,
- wskazuje pleonazmy w podanych wyrażeniach.

Tworzenie wypowiedzi:

- potrafi ułożyć hasła reklamowe, nakłaniające do konkretnego działania,
- tworzy tekst prasowy według podanych kryteriów,
- potrafi sformułować wypowiedzi dostosowane do adresata,

- tworzy wypowiedzi zgodne z wzorcową odmianą języka,
- przekształca tekst gwarowy na ogólnopolski,
- tworzy tekst w wybranym stylu,
- potrafi bezbłędnie napisać recenzję/sprawozdanie z filmu bądź spektaklu,
- redaguje i wygłasza przemówienie,
- aktywnie uczestniczy w dyskusji, steruje nią, wykorzystując znajomość sposobów jej prowadzenia,
- tworzy prezentacje, wykorzystując wypowiedź argumentacyjną,
- tworzy scenariusz filmowy i nadaje mu odpowiedni kształt graficzny,
- wzorcowo redaguje podanie, list motywacyjny, życiorys oraz CV, wykorzystując technologię komputerową.

Samokształcenie:

- samodzielnie prowadzi zajęcia,
- przygotowuje prezentację na zadany temat (przedstawia rezultaty swojej pracy, krytycznie ocenia zdobyte informacje i wyraża opinię na podejmowany temat, wskazuje źródła wykorzystanych informacji),
- systematycznie i samodzielnie pogłębia wiedzę poprzez wyszukiwanie i lekturę dodatkowych tekstów.

OCENĘ DOBRĄ

Otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową oraz wybrane elementy przewidziane programem nauczania w klasie ósmej.

Kształcenie literackie i kulturowe:

- Wskazuje elementy autobiograficzne w określonym utworze
- Interpretuje znaczenie barw
- Wyjaśnia tytuł dzieła
- Wskazuje paradoksy w tekstach i potrafi je omówić
- Dokonuje analizy hasła reklamowego pod kątem adresata i zabiegów manipulacyjnych
- Omawia dialogi zawarte w utworze
- Określa własne stanowisko
- Wskazuje cechy epoki renesansu
- Omawia funkcje środków stylistycznych w wierszu
- Wskazuje cechy przypowieści, zna alegorię
- Omawia funkcję pytania retorycznego, zdrobnień, peryfraz
- Wskazuje stosunek bohatera do rzeczywistości, cechy idealisty
- Zna rolę autorytetów we współczesnym świecie
- Potrafi określić własne stanowisko
- Porównuje patriotyzm tradycyjny z nowoczesnym
- Zna cechy utopii, antyutopii
- Omawia rolę muzyki w wybranym filmie
- Zna utwory science-fiction oraz gatunki filmowe
- Potrafi wskazać genezę utworu
- Zna elementy powiastki filozoficznej

Kształcenie językowe:

- Omawia język prasy, zna cechy dobrego tekstu prasowego
- Wskazuje wypowiedzi łamiące zasady grzeczności w języku
- Wyjaśnia różnice pomiędzy normą wzorcową a użytkową języka, rozpoznaje wypowiedzi
- Wymienia przykłady języków środowiskowych i zawodowych, zna cechy gwary uczniowskiej
- Omawia różnice pomiędzy gwarą a językiem ogólnonarodowym
- Rozpoznaje styl podanej wypowiedzi
- Potrafi skorygować błędy stylistyczne
- Zna cechy języka przekazu telewizyjnego
- Porównuje treść i zakres wyrazu w przykładach
- Wyjaśnia znaczenie homonimów, eufemizmów, neologizmów
- Zna odmienne i nieodmienne części mowy; określa formy odmiennych części mowy
- Zna zasady pisowni „nie” z różnymi częściami mowy
- Potrafi wskazać części zdania
- Rozróżnia typy wypowiedzeń
- Określa etymologię imion i nazwisk oraz miejscowości
- Poprawia błędy językowe
- Zna fonetykę, podział wyrazów, akcent
- Zna słowotwórstwo: wyraz podstawowy, pochodny, rdzeń, oboczność, złożenia, zrosty

Tworzenie wypowiedzi:

- Komponuje wypowiedź perswazyjną na zadany temat
- Umie sporządzić notatkę
- Potrafi postawić tezę interpretacyjną
- Umie wyselekcjonować informacje przydatne do sporządzenia sprawozdania z filmu i spektaklu oraz recenzji
- Przedstawia wybrany komiks i ocenia go według podanych kryteriów
- Redaguje przemówienie
- Opisuje przeżycia wewnętrzne
- Redaguje podanie, życiorys (CV), list motywacyjny

Samokształcenie:

- Uczestniczy w projektach edukacyjnych,
- Rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
- Pogłębia wiedzę.

OCENĘ DOSTATECZNĄ

Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:

Kształcenie literackie i kulturowe:

- wykazuje się znajomością lektur,

- omawia kompozycję dzieła,
- umie scharakteryzować bohaterów,
- potrafi omówić świat przedstawiony,
- odróżnia rodzaje literackie,
- rozpoznaje cechy gatunkowe: powieści, noweli, opowiadania, pamiętnika, komedii, tragedii, trenu, pieśni,
- potrafi określić czas i przestrzeń akcji,
- rozdziela typy narracji,
- określa podmiot liryczny i jego uczucia,
- opisuje sytuację liryczną,
- określa funkcję adresata,
- wskazuje środki stylistyczne, omawia ich funkcje,
- wymienia odmiany polszczyzny,
- podejmuje próby charakterystyki postaci, pisze opowiadanie, list, sprawozdanie, notatkę, streszczenie, ogłoszenie, zaproszenie i stara się by zapis wypowiedzi był estetyczny,
- rozpoznaje gatunki wypowiedzi prasowej,
- opisuje dzieła sztuki.

Kształcenie językowe :

- charakteryzuje odmienne i nieodmienne części mowy,
- wskazuje w tekście główne i drugorzędne części zdania,
- przekształca zdania w imiesłowowe równoważniki zdań,
- rozpoznaje rodzaje zdań podrzędnie i współrzędnie złożonych,
- wymienia zasady stosowania przecinka w zdaniach złożonych współrzędnie,
- rozpoznaje rodzaje głosek,
- poprawnie dzieli wyrazy na sylaby,
- wskazuje uproszczenie grupy spółgłoskowej i upodobnienia wewnątrzwyrazowe,
- wyjaśnia znaczenie wyrazów pochodnych, tworzy przymiotniki od rzeczowników,
- potrafi przyporządkować wyraz pochodny do danej kategorii, wskazać wyrazy należące do jednej rodziny,
- wyjaśnia zależność pomiędzy treścią a zakresem wyrazu,
- charakteryzuje odmienne i nieodmienne części mowy, określa cechy charakterystyczne deklinacji trudnych rzeczowników, właściwie odmienia nazwy miejscowości,

- wskazuje wypowiedzi należące do oficjalnej i nieoficjalnej odmiany języka, wymienia sytuacje, w których można stosować nieoficjalną odmianę języka oraz takie, w których powinno się stosować formę oficjalną,
- odnajduje w tekście apel, sugestię i uzasadnienie, wskazuje wypowiedzi wykorzystujące manipulację,
- wyjaśnia różnicę między opinią a informacją i odróżnia je,
- odróżnia języki środowiskowe od języków zawodowych, wskazuje kolokwializmy w tekście,
- wskazuje różnice pomiędzy gwarą a dialektem,
- wymienia cechy stylów funkcjonujących w polszczyźnie, wymienia szczegółowe zasady dobrego stylu,
- zna podstawowe zasady ortograficzne i stosuje w praktyce,
- rozumie pojęcia : synonim, homonim, wyraz wieloznaczny, eufemizm, neologizm i odnajduje je w tekście.

Tworzenie wypowiedzi :

- potrafi poprawnie formułować pytania do tekstu,
- tworzy plan recenzji, sprawozdania, przemówienia,
- pisze rozprawkę, podanie, życiorys,
- gromadzi informacje do listu motywacyjnego,
- mówi z pamięci fragmenty tekstu, interpretując je głosowo,
- tworzy wypowiedź odpowiednią dla danej formy gatunkowej,
- podejmuje próby argumentacji przy tworzeniu tekstów argumentacyjnych,
- wyraża własne zdanie.

Samokształcenie:

- samodzielnie i rzetelnie korzysta z informacji,
- uczestniczy w projektach edukacyjnych (tworzy prezentacje, projekty)
- systematycznie uczy się,
- wykazuje zainteresowanie życiem kulturalnym w swoim mieście, regionie.

OCENĘ DOPUSZCZAJĄCĄ

Otrzymuje uczeń, który samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności:

Kształcenie literackie i kulturowe:

- potrafi zrelacjonować treść fragmentu utworu,

- rozpoznaje w tekście najważniejsze informacje,
- wykazuje się ogólną znajomością lektur,
- odróżnia rodzaje literackie,
- rozpoznaje cechy gatunkowe: powieści, noweli, opowiadania, pamiętnika, komedii, tragedii, trenu, pieśni,
- potrafi określić czas i przestrzeń akcji,
- rozróżnia typy narracji,
- wskazuje podmiot liryczny,
- odróżnia rodzaj liryki,
- wymienia odmiany polszczyzny,
- podejmuje próby charakterystyki postaci, pisze opowiadanie, list, sprawozdanie, notatkę, streszczenie, ogłoszenie, zaproszenie i stara się by zapis wypowiedzi był estetyczny,
- dostrzega różnicę między literaturą piękną a literaturą naukową.

Kształcenie językowe:

- wymienia odmienne i nieodmienne części mowy,
- wymienia główne i drugorzędne części zdania,
- rozpoznaje w tekście równoważniki zdań,
- potrafi wymienić rodzaje zdań podrzędnie i współrzędnie złożonych,
- wyjaśnia pojęcia: głoska, litera, ubezdźwięcznienie, udźwięcznienie, wyraz podstawowy i pochodny, formant, przyrostek, przedrostek, wrostek, oboczność, rodzina wyrazów, rdzeń, złożenia, zrosty,
- zna podstawowe zasady ortograficzne,
- rozumie pojęcia : synonim, homonim, wyraz wieloznaczny, eufemizm, neologizm.

Tworzenie wypowiedzi:

- potrafi poprawnie formułować pytania do tekstu,
- korzystając ze wskazówek nauczyciela tworzy recenzję, rozprawkę, przemówienie, podanie, życiorys, list motywacyjny,
- mówi z pamięci fragmenty tekstu,
- z pomocą nauczyciela tworzy wypowiedź odpowiednią dla danej formy gatunkowej,
- podejmuje próby argumentacji przy tworzeniu tekstów argumentacyjnych,
- wyraża własne zdanie.

Samokształcenie:

- samodzielnie korzysta z informacji,
- bierze udział w projektach edukacyjnych,
- systematycznie uczy się,
- wykazuje zainteresowanie życiem kulturalnym w swoim mieście.

OCENĘ NIEDOSTATECZNĄ

Otrzymuje uczeń, który nie opanował zakresu wiadomości przewidzianych podstawą programową.

- nie potrafi, nawet przy pomocy nauczyciela, zredagować prostych form wypowiedzi,
- nie opanował elementarnych wiadomości z zakresu budowy i analizy utworów literackich, przewidzianych podstawą programową w klasie VII,
- wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym,
- w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych i interpunkcyjnych,
- nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności,
- nie podejmuje starań w celu uzyskania oceny pozytywnej – ma lekceważący stosunek do przedmiotu.

